

สังคมไทย

กับความแตกแยกภายในครอบครัว

ระพี สาคริก

บทนำ

คน ก็คือ คน ไม่ว่าจะรวยหรือจน ไม่ว่าจะดีหรือชั่ว และไม่ได้อยู่สูงหรือต่ำ อีกทั้งไม่ว่าชาติไหนภาษาไหน ต่างก็คือคนเหมือนกัน

ความแตกต่างซึ่งสะท้อนให้เห็นได้อย่างหลากหลาย จึงขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่แฝงอยู่ในรากฐานจิตใจมา แต่กำเนิด ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ซึ่งปรากฏเป็นความจริงอยู่ในวิถีชีวิตของแต่ละคน

ชีวิตเราแต่ละคนที่เกิดมา ย่อมมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ว่า ณ จุดยืนอันเป็นพื้นฐานจิตใจของแต่ละคน ที่มีความแตกต่างกันเล็กน้อยแค่นั้นและมีเหตุมีผลอยู่ ณ จุดใดก็ตาม ในที่สุดผลจากการปฏิบัติโดยถือ รากฐานจิตใจตนเองเป็นหลัก ย่อมช่วยให้รู้ได้ว่า ความแตกต่างกันคือ ธรรมชาติของแต่ละคน

การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากสองด้านที่แตกต่างกัน ย่อมนำไปสู่ความสมบูรณ์ครบถ้วน หากมีความ รักความจริงใจต่อกัน ย่อมช่วยเสริมให้เกิดความรักความเมตตา ร่วมกับความรู้สึกศรัทธาระหว่างกันและกัน ช่วยให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนภายในองค์รวม ซึ่งเรียกกันว่า ความสามัคคี

การเรียนรู้จากความหลากหลาย ช่วยให้รากฐานจิตใจของแต่ละคนผู้รู้คุณค่าของการปฏิบัติ ร่วมกันกับคนทุกรูปลักษณะและทุกสภาวะ หวนกลับมาช่วยให้มีโอกาสรู้ความจริง ซึ่งอยู่ในราก ฐานจิตใจตนเอง ชัดเจนยิ่งขึ้น

ยิ่งมองเห็นความจริง ซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองลึกซึ้งเพียงใด ในมุมนักย่อมยิ่งนำไปปฏิบัติบนพื้นฐาน ความรู้สึกรักและเห็นใจผู้อื่นลึกซึ้งยิ่งขึ้น บุคคลใดผู้เข้าถึงคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมควรแก่การยอมรับว่าเป็นผู้รู้ธรรมะได้อย่างถ่องแท้

ความจริง-ตัวบ่งชี้ความมั่นคงของชีวิตคน

แต่ละคนที่เกิดมา ล้วนมีเงื่อนไขเป็นความจริงแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ จาก เหตุดังกล่าว หากการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ซึ่งมีทั้งการเรียนรู้ร่วมกับการสร้างประโยชน์ สืบต่อไปสู่นาคต หากสามารถรักษาความจริง ซึ่งมีอยู่ในใจตนเองให้มั่นคงอยู่ได้ตลอดไป ไม่ว่าชีวิตที่ก้าวต่อไปจะเปลี่ยนแปลง สภาพไปอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม ย่อมดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง

ธรรมชาติที่มีอยู่ในรากฐานจิตใจคนมาแต่กำเนิด จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ซึ่งแต่ละคนควรรู้คุณค่าและมุ่งมั่นรักษาไว้อย่างสุดหัวใจ

ธรรมชาติ ในความหมายที่ได้ชี้แจงเหตุผลมาแล้ว โดยมองจากมุมมองกว้างร่วมกับมุมมอง ซึ่งมุ่งลงไปถึงเงื่อนไขที่อยู่ในรากฐานจิตใจตนเอง น่าจะมีผลสะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนถึงภาวะสูญเสียหรือนำไปสู่การพัฒนาสรรพสิ่งต่างๆ จากผลอันเกิดโดยแนวคิดและพฤติกรรมของแต่ละคน

ซึ่งช่วงนี้การเปลี่ยนแปลงได้มาถึงขั้น **ความอบอุ่นภายในครอบครัวกำลังถูกทำลาย** หรืออีกนัยหนึ่ง อาจสรุปได้ว่า **มนุษย์กำลังทำลายความสุขของตัวเองที่ควรจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติเพราะความไม่รู้**

เท่าที่ได้กล่าวมาแล้วอย่างรวบๆ น่าจะสะท้อนความจริงให้เห็นได้ว่า **ธรรมชาติ** มีสองด้าน ด้านหนึ่งคือธรรมชาติซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจ อันได้แก่ สิ่งที่ปรากฏเป็นความจริงอยู่ในวิญญาณ ส่วนอีกด้านหนึ่ง ได้แก่ ธรรมชาติที่อยู่นอกร่างกายของแต่ละคน

สำหรับธรรมชาติที่อยู่นอกร่างกายแต่ละคน ถ้าให้ความสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งควรลำดับจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวใกล้ใจที่สุด น่าจะได้แก่ ธรรมชาติของเพื่อนมนุษย์ แล้วจึงสานเหตุและผลต่อไปถึงป่า ต้นน้ำลำธาร และเรื่องอื่นๆ

ดังได้กล่าวชี้แจงไว้แล้วว่า มนุษย์แต่ละคน มีความจริงปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองเป็นธรรมชาติมาแต่กำเนิด ซึ่งสิ่งดังกล่าว คือพื้นฐานการเรียนรู้ที่มีผลทำให้นาคตของการดำเนินชีวิต มีความมั่นคงยั่งยืน

ความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ซึ่งเติบโตยิ่งขึ้น และมีโอกาสก้าวต่อไปข้างหน้า ย่อมมีการใช้ชีวิตร่วมกัน ไม่ว่าจะอยู่ร่วมกันระหว่าง พ่อ-แม่-ลูก การเรียนร่วมกันในสถาบันการศึกษา การทำงานอาชีพที่มีใจร่วมกัน และการอยู่ในชุมชนร่วมกัน รวมถึงการอยู่ร่วมกันในประเทศ จนกระทั่งถึงในโลกใบเดียวกัน ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่กันทำงานแต่มีใจร่วมกัน ย่อมมีความอบอุ่นใจ ทำให้มีความสุข จึงเกิดความมั่นคง

ภาพรวมที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งมีการลำดับความสำคัญ เริ่มต้นจากเงื่อนไข ซึ่งมีเหตุและผลอยู่ในจิตวิญญาณของแต่ละคน สานไปถึงระดับชาติจนถึงระดับโลก อันเป็นที่สุด น่าจะช่วยให้มองเห็นความจริงได้ว่า สำหรับปัจจุบัน ระดับโลกคือสิ่งซึ่งอยู่ไกลตัวมากที่สุด แต่รากฐานจิตใจคนส่วนใหญ่ในขณะนี้กลับถูกดึงออกจากตัวเองให้ไปยึดติดอยู่กับระดับโลกอย่างเห็นได้ชัด

แม้ว่าปัจจุบันนี้ สภาพความจริงซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจคนส่วนใหญ่ จะถูกอิทธิพลจากภายนอกเข้ามาปิดกั้นพลังอันเป็นธรรมชาติของแต่ละคน ไม่ให้มีโอกาสปรากฏออกมาทำหน้าที่สร้างสรรค์ได้อย่างอิสระกับอีกด้านหนึ่ง ยังมีผลดึงให้คนส่วนใหญ่หลุดออกไปจากความจริงซึ่งควรมีอยู่ในรากฐานจิตใจตนเอง

แต่ก็เชื่อว่าจะเป็นไปทั้งหมดไม่ ในเมื่อปรากฏการณ์ธรรมชาติ อยู่บนพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงที่มีสมดุล ย่อมมีสองด้านเสมอ จึงกล่าวได้ว่า ไม่มีสิ่งใดเป็นไปทั้งหมด

มองเห็นอะไรภายในครอบครัว?

กระแสที่ควรจะมีอยู่ในครอบครัวอย่างเป็นทางการเป็นธรรมชาติน่าจะได้แก่ **ความรู้สึกรอบอุ้มใจ** จากความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และการมีน้ำใจให้แก่กัน โดยมีการแสดงออกจากรากฐานความรู้สึกลับเกิดจากความคิดที่สอดคล้องกัน อย่างเป็นทางการเป็นธรรมชาติ แม้การทำงานร่วมกันบนพื้นฐานความรู้สึกลับเป็นเพื่อนใจกันอย่างปราศจากการถือว่าใครใหญ่ใครเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง**ผู้ที่อยู่สูงกว่า ควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่ในนิสัย**

สภาพดังกล่าวจะมีได้ก็ต่อเมื่อ แต่ละคนมีรากฐานจิตใจที่อิสระ ช่วยให้เปิดกว้างและลึกซึ้ง สามารถครอบคลุมความหลากหลายได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความมั่นคงแข็งแกร่งอยู่ในจิตวิญญาณตนเอง

ความมีใจกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำ น่าจะถือได้ว่า คือกุญแจดอกสำคัญ ซึ่งทำให้คนในกลุ่มเดียวกันรู้สึกอบอุ่นใจ ช่วยให้มีความสุขในการทำงานและกำหนดวิถีทางในการดำเนินชีวิต

ผู้ที่มีรากฐานจิตใจเปิดกว้าง หรืออีกนัยหนึ่ง มีกรอบภายในจิตใจน้อยที่สุด ย่อมเข้าใจความจริงได้ว่า **ครอบครัว หาใช่มีความหมายเป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่และลูกเท่านั้น**

คนในยุคก่อน ขณะที่อิทธิพลวัตถุยังไม่รุนแรงเช่นยุคนี้ ได้กล่าวว่า **คนที่รวมกลุ่มกันทำงาน ถ้าอยู่กันแบบครอบครัวย่อมมีความสุข ช่วยให้มีความตั้งใจในการร่วมมือกัน อย่างมีประสิทธิภาพ**

ดังนั้น ถ้าสามารถปลดกรอบซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองออกถึงระดับหนึ่งได้ ย่อมรู้ได้ว่า **คนที่รวมกลุ่มกันทุกระดับน่าจะหมายถึงครอบครัว ได้ทุกรูปแบบ ตรงกับความรู้สึกที่ว่า ทุกคนในสังคมคือครอบครัวเดียวกันหมด**

ช่วงหลังๆ มักมีเสียงโต้แย้งว่า **ถ้าทำธุรกิจ จะทำแบบครอบครัวไม่ได้ จำเป็นต้องมีระบบการจัดการที่ชัดเจน** ความคิดลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความจริงได้ว่า **ขาดรากฐานจิตใจที่เปิดกว้าง หากเข้าใจได้ลึกซึ้งย่อมรู้ได้ว่า คำว่า ครอบครัวหมายถึงสิ่งซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจ** แม้ด้านนอกจะมีการจัดการอย่างเป็นระบบชัดเจนแค่ไหนก็ตาม

สภาพความแตกแยกในสังคมปัจจุบัน

สภาพความแตกแยกของกลุ่มคนในสังคมปัจจุบัน เกิดขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้นอย่างทั่วถึงกันหมด ไม่ว่าที่ไหนที่มีคนรวมกลุ่มกัน และไม่ว่ากลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ หากบุคคลใด สามารถรักษาวิญญาณความรักพื้นดินให้มั่นคงอยู่ได้ และมุ่งมั่นทำงานจากรู้สึกที่ **ซื่อสัตย์ต่อตนเองอย่างเสมอต้นเสมอปลายมาโดยตลอด** ย่อมได้รับความศรัทธาจากคนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ชนรุ่นหลังซึ่งได้รับแรงกดดันจากปัญหาดังกล่าวรุนแรงยิ่งขึ้น**

จึงพบความจริงว่า ผู้ที่ปฏิบัติได้อย่างมั่นคงตลอดมา มักมีผู้เข้ามาหาด้วยความไว้วางใจอย่างหลากหลาย อีกทั้งเข้ามาระบายความทุกข์ใจให้ทราบทั้งหมด จึงมีโอกาสรู้ความจริงได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเคยรู้จักกันมาก่อนหรือไม่

สิ่งดังกล่าว ได้สอนให้รู้ว่า **ผู้ที่ใจมาก่อนย่อมมาด้วยความรู้สึกจริงใจ** หรือ มาด้วยใจที่ใสสะอาด **เมื่อรู้ความจริงจากด้านหนึ่งได้ ย่อมสามารถค้นหาความจริงจากอีกด้านหนึ่งได้ด้วย**

ดังนั้นจึงช่วยให้รู้ได้ว่า ผู้ที่นำกายมาก่อน แต่รากฐานจิตใจยังไม่ถึง น่าจะมีความต้องการผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝงมาด้วย ซึ่งเรื่องนี้ได้ช่วยให้ผู้เขียนอ่านใจคนได้หลายต่อหลายเรื่องมาแล้ว

การที่มีบางคนเข้าใจความหมายของ **ครอบครัว** โดยมีกรอบจำกัดตัวเองไว้แต่เพียงว่า คือ **“พ่อ-แม่ และลูกหลาน”** การจำกัดตัวเองเกิดจากความเห็นแก่ตัว จึงมองเห็นความจริงได้ว่า **ครอบครัวที่เห็นแก่ตัว** ย่อมถ่วงความเจริญของตนเองและสังคม ทำให้สังคมซึ่งก็เป็นรูปแบบหนึ่งของครอบครัว แต่อยู่บนพื้นฐานที่กว้างมากกว่า เกิดภาวะสับสน ทำให้แตกแยกมากขึ้น

เราจะอ่านสภาพจิตใจลักษณะดังกล่าวได้จาก การที่คนในครอบครัวมีนิสัยชอบอ้าง เช่นอ้างว่า **ถ้าครอบครัวอยู่ไม่ได้ สังคมก็อยู่ไม่ได้**

เมื่อมีด้านหนึ่ง ย่อมมีอีกด้านหนึ่งเป็นธรรมดา ดังนั้นจึงมีการอ้างเกิดขึ้นว่า **ถ้าสังคมอยู่ไม่ได้ครอบครัวย่อมอยู่ไม่ได้** เช่นเดียวกันกับการหยิบยกเอาเรื่อง **ไข่เกิดก่อนไก่** หรือ **ไก่เกิดก่อนไข่** ขึ้นมาขบคิด เราจะพบว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้น โดยแยกจากกันเป็นสองหัว

ซึ่งแท้จริงแล้ว ถ้ามองเห็นภาพรวม และรู้เหตุรู้ผลได้อย่างลึกซึ้ง ย่อมเข้าใจได้ว่า คือธรรมชาติของคนที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ดังเช่นที่คนยุคก่อนเคยกล่าวไว้ว่า **พอดีกัน** หรือ **เหมือนกัน** นั่นเอง

ความขัดแย้งกันจึงหาใช่ความหมายของ **ประชาธิปไตย** ซึ่งมีบางคนชอบนำมากล่าวอ้าง ทำให้รู้ความจริงว่า เขากำลังเกิดกิเลส อยากได้รูปแบบประชาธิปไตย ตามความคิดตัวเอง

ความหมายของ **ความรัก** จึงน่าจะมุ่งไปยังความรู้สึกซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจของแต่ละคนที่กำหนด **ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม** ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างลึกซึ้ง มากกว่าความเข้าใจที่มุ่งไปยังความรักระหว่างเพศของสามีภรรยา ที่สานความสัมพันธ์โดยเน้นความสำคัญไปยังพ่อแม่กับลูกเท่านั้นไม่

ความเห็นแก่ตัวของแต่ละคน มีผลกำหนดกรอบภายในรากฐานจิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกอย่างเป็นธรรมชาติว่า **ครอบครัว** หมายถึง สามี-ภรรยา และอาจสานสัมพันธ์ถึงบุตร แทนที่จะเข้าใจได้ลึกซึ้งถึงรากฐานจิตใจคน **ซึ่งอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม** อย่างอบอุ่นใจช่วยให้มีความสุข

ความหมายของ **ครอบครัว** ซึ่งกำหนดจากกรอบที่อยู่ในใจตัวเอง ซึ่งผิดติดอยู่กับรั้วบ้านส่วนตัว ทำให้เกิดแรงกดดันสูงกว่าปกติ จนกระทั่งหาทางออกได้ยาก ในที่สุดจึงทำให้เกิดความแตกแยกได้ง่าย

คนในยุคก่อนบางคนเคยพูดไว้ว่า **ครอบครัวเขาก็เหมือนครอบครัวเรา ลูกหลานคนอื่นก็เหมือนลูกหลานตัวเอง** คำพูดดังกล่าว น่าจะมีผลช่วยสอนให้คนมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เหตุที่ทำให้ครอบครัวแตกแยก

ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ซึ่งมี พ่อ-แม่-ลูก อยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นสภาพการรวมกลุ่มรูปแบบหนึ่ง หรืออาจ หมายความว่า ครอบครัวซึ่งมีคนรวมกลุ่มกันทำงานรูปแบบต่างๆ เพื่อการจัดการในด้านงานอาชีพ ที่มีผู้นำ กลุ่ม และมีกลุ่มคนซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ

เพราะคนในสังคม เห็นแก่ตัวมากขึ้น โดยเหตุที่เข้าใจได้แต่เพียงปัญหาซึ่งเกิดขึ้นภายในกลุ่มตัว เอง โดยที่ขาดการคิดได้ถึงผลกระทบจากวัฏจักรการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก ดังเช่นที่คนยุคก่อนเคย กล่าวเปรียบเทียบไว้ว่า **คางคกอยู่ในกะลาครอบ**

ดังเช่นโคลงสี่สุภาพที่ปราชญ์ยุคก่อน ได้ร้อยกรองไว้ว่า

กบเกิดในสระได้	บัวบาน
ฤาหอนรู้รสมาลย์	หนึ่งน้อย
ภุมราอยู่ไกลสถาน	นับโยช
บินโบกมาค้อยคล้อย	เกลือกเกล้า เสาวคนธ์

ถ้าคนไทยขาดความเป็นไทยแก่ตนเอง ทำให้ขาดความรักพื้นดินถิ่นเกิดซึ่งสานความรักถึงซึ่งกันและ กันได้หมด หาใช่ว่าแผ่นดินผืนนี้จะว่างเปล่าไป แต่ย่อมมีชนชาติอื่น ซึ่งแม้จะอยู่ไกลนับโยช มองเห็นโอกาส เข้ามาแทรกแซงช่องว่าง มีผลกระทบเข้าไปถึงบรรยากาศในครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่กับลูก ความแตกแยกย่อม เปิดช่องทางความคิดระหว่างกันและกันให้กว้างมากขึ้น เช่นเดียวกันกับภุมรา ซึ่งเข้ามาแสวงหาความสุขจาก ดอกบัว ซึ่งมีกบเกิด และดำรงชีวิตอยู่ภายใต้ร่มเงา

แม้ว่ามองความรักระหว่างคนในครอบครัวซึ่งมีสามีภรรยา ก่อนที่จะตกลงปลงใจร่วมชีวิตกัน ซึ่งช่วง นั้น ความแตกต่างทางความคิด ยังไม่ชัดเจนมากนัก ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากเราแต่ละคน จะมีรากฐาน ความคิดเหมือนกัน คงเป็นสิ่งผิดธรรมชาติ แต่มีความต้องการทางเพศสูงกว่าปกติ

ดังนั้น ความแตกต่างดังกล่าว จึงถือเป็นเรื่องธรรมดา และถือว่าเป็นธรรมชาติของคนซึ่งอยู่ร่วมกัน เป็นกลุ่มๆ อีกทั้งยังสามารถปรับความคิดความเข้าใจให้เชื่อมโยงถึงกันและกันได้ไม่ยาก จึงอยู่ร่วมกันอย่าง สงบสุข มีการพูดจาทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในวิถีชีวิตประจำวันได้ตากปกติ

หลังจากโลกภายในรากฐานความรู้สึกทางจิตใจ เริ่มหวนกลับทิศทาง ซึ่งเป็นไปตามวัฏจักรของการ เปลี่ยนแปลง สร้างความแตกต่างทางความคิดระหว่างสองชั่วชัดเจนยิ่งขึ้น จนถึงขั้นเกิดความขัดแย้งรุนแรง ยิ่งขึ้น กับอีกด้านหนึ่ง ความรู้สึกทางเพศย่อมลดลงอย่างเป็นธรรมชาติ

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า ครอบครัวหาใช่เพียงกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ ต่างก็เผชิญกับปัญหาที่แยกสองชั่ว ออกจากกัน ส่วนที่อยู่ตรงกลางก็ใช่ที่จะมีความว่างเปล่าไม่ หากมีคนประเภท **ยุให้แคลง แงงให้รัว** เข้ามา

อยู่ตรงกลาง ดังที่ชนรุ่นก่อนเคยผูกเป็นนิทานสอนใจไว้ภายใต้หัวเรื่องว่า “บ้างช่างยุ” หรือที่กล่าวกันว่า **นกสองหัว** ภาวะความแตกแยกย่อมทำให้ยากที่จะรู้เท่าทันคนยุแหย

เป็นธรรมชาติของการที่คนอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เมื่อมีความริ้วรานหรือ **แตกสามัคคี** ย่อมมีคนประเภท **สอพอ** หรือ **ปั้นน้ำเป็นตัว** เกิดขึ้น

หากชั่วใดชั่วหนึ่ง โดยเฉพาะ **ผู้นำกลุ่ม มีความเป็นตัวของตัวเอง** หรือ **มันคงอยู่กับเหตุและผล** ย่อมมีส่วนประคับประคองให้กลุ่มสามารถยืนหยัดอยู่ได้ แม้อีกด้านหนึ่งอาจรู้ได้ไม่ถึงก็ตาม

ถ้าทั้งสองด้าน ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ความริ้วรานย่อมบานปลายออกไปจนกลายเป็น ความแตกแยกในที่สุดได้ไม่ยาก

สรุปเหตุแห่งความแตกแยก จึงน่าจะเชื่อมั่นได้ว่า **หาใช่ เป็นเพียงการที่พ่อกับแม่อยู่ด้วยกัน อีกทั้งติดตามดูลูก เอาใจลูก โดยเชื่อว่า คือการที่ พ่อแม่เข้าใจลูก ซึ่งแท้จริงแล้ว น่าจะเป็นเพียงภาพเปลือกนอกเท่านั้น**

แต่แท้จริงแล้ว น่าจะเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งถึงความจริงใจต่อตนเองของผู้ใหญ่ที่มอบให้กับคนระดับล่าง และคงไม่เพียงมุงมองเน้นไปที่พ่อกับแม่และพ่อแม่กับลูกเท่านั้น

แต่ควรเข้าใจได้ลึกซึ้งถึงรากฐานความเป็นคน จึงช่วยให้สรุปได้ว่า **แม้พ่อกับแม่จะแยกกันอยู่ หรือ แม้ว่าลูกอาจไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ก็ตาม แต่การปฏิบัติตัวของพ่อและแม่ หรือหากเป็นกลุ่มคนในรูปแบบอื่นใดก็ตาม ถ้าผู้นำกลุ่มคือสัจจะไว้ได้อย่างมั่นคง ทำให้มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเสมอต้นเสมอปลาย คงไม่ทำให้เกิดผลเสียหายต่อกลุ่ม รวมทั้งสังคมร่วมกัน**

ดังนั้นการที่กลุ่มคนในสังคมไทยตกอยู่ในภาวะแตกแยกรุนแรงยิ่งขึ้น น่าจะเกิดจากการที่คนในสังคมเห็นแก่ตัวมากขึ้น เหนือกว่าการมุงมองไปยังเหตุอื่นใดก็ตาม

จึงกล่าวได้ว่า เหตุแห่งความแตกแยก เกิดจากรากฐานจิตใจคน ผู้รับผิดชอบในระดับสูง ภายในกลุ่มใหญ่ลงมาสู่กลุ่มเล็กที่สุดเห็นแก่ตัวมากขึ้น

เช่นเดียวกับปัญหาหาเสพติด ถ้าผู้ใหญ่ผู้มีอำนาจยิ่งสูง ไม่เสพติดความสบายทางวัตถุโดยไม่หลงเสพติดอำนาจและความมีหน้ามีตา รวมทั้งผลประโยชน์ส่วนตนรูปแบบอื่นๆ การแก้ปัญหาหาเสพติดโดยเด็กและคนระดับล่างไม่ยาก ในเมื่อเด็กและคนระดับล่าง เสพติดสิ่งที่ใหญ่กว่าไม่ได้ ย่อมเกิดการเสพติดสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเองเป็นธรรมดา

ดังนั้น ถ้าบุคคลใดละความเห็นแก่ตัวให้ลดลงไปได้ ย่อมเกิดความเข้าใจจริง เหนือกว่าความรู้สึกเป็นทุกข์ ทำให้เกิดแรงกดดันภายในรากฐานจิตใจตนเองสูงมากยิ่งขึ้น

ระหว่างวังวนของการเปลี่ยนแปลงอันเป็นธรรมชาติ กับอิทธิพลของมนุษย์ผู้มีกิเลส

ไม่มีมนุษย์ผู้มีกิเลสคนไหน จะสามารถอยู่เหนืออิทธิพลธรรมชาติที่มีสัจธรรมของการเปลี่ยนแปลง หมุนวนเป็นวัฏจักรอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองไปได้แม้แต่คนเดียว

ดังที่ได้กล่าวกันว่า มนุษย์ผู้มีกิเลส ไม่ว่าจะกำหนดสิ่งใดไว้นานมากแค่ไหน กระทั่งสิ่งซึ่งมีความเป็นมายาวนานมากจนถึงขั้นทำให้เชื่อว่า คือ **ประเพณีนิยม**

หลังจากการเปลี่ยนแปลงภายในด้านหนึ่ง หมุนวนมาถึงจุดอันเป็นที่สุดแล้ว ย่อมหมุนกลับมาทำลายล้างตัวเองในที่สุด ซึ่งช่วงนี้ เราเริ่มเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ดังเช่น **ประเพณีนิยมซึ่งถูกกำหนดโดยชนรุ่นก่อน กำลังถูกชนรุ่นหลัง ขาดการมองเห็นความสำคัญกว้างขวางมากขึ้น**

ยิ่งเป็นประเพณีที่มีเหตุผลเชื่อมโยงถึงความรู้สึกทางเพศซึ่งเกิดจากรากฐานความรู้สึก ที่ไวมากกว่าเรื่องอื่นๆ จะมีการสูญหายไปเร็วกว่าสิ่งอื่นๆ ทำให้นึกถึงคำเตือนสติ ซึ่งชนรุ่นก่อนเคยเตือนลูกหลานไว้ว่า **อย่าริอ่านเป็นคนใจแตก** หมายความว่า การปฏิบัติตัวของชนรุ่นหลังที่ **ชิงสุกก่อนห่าม**

แต่มาถึงยุคนี้ หากมองได้ลึก และยังมีรากฐานจิตใจซึ่งทั้งกายและใจ คือจุดร่วมเป็นหนึ่งเดียวกัน น่าจะมองเห็นภาพความจริงได้ว่า ผู้ใหญ่เองก็มีใจแตก คิดแบบกายกับใจเป็นคนละเรื่องกัน ทำให้มองเห็นภาพรวมที่ขาดการสานเหตุผลถึงกันและกัน แต่มองเห็นภาพสิ่งต่างๆ แบบตัวใครตัวมัน ชัดเจนยิ่งขึ้น

ดังนั้น ภาพสะท้อนจากผลการเปลี่ยนแปลง ทำให้รู้ความจริงได้ว่า **สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่คนกำหนดขึ้นมาเอง แม้มีความเป็นมายาวนานแค่ไหน** จากผลการคิดและปฏิบัติ โดยคนยุคหลัง มีผลย้อนกลับมาทำลายล้างตัวเองชัดเจนยิ่งขึ้น

มาถึงช่วงนี้ การเปลี่ยนแปลงของสังคมได้มาถึงขั้นที่มีเยาวชนบางกลุ่ม แม้ผู้ที่ขายบริการทางเพศเริ่มรู้สึกว่าการร่วมเพศกันอย่างไม่เลือกเป็นเรื่องธรรมชาติและเป็นเรื่องธรรมดา เช่นเดียวกับการจับมือถือแขนกับคนทั่วไป มากกว่าการมองเห็นว่า ควรจะยึดถือประเพณีนิยมเป็นหลัก

ในด้านการจัดการศึกษาก็เช่นกัน ปัญหาที่เกิดจากวิธีการเปลี่ยนแปลงของเงื่อนไขภายในรากฐานจิตใจคน ร่วมกับสิ่งซึ่งเกิดความรุนแรงยิ่งขึ้นในสังคม ทำให้คนเกิดความทุกข์หนักมากขึ้น ซึ่งสิ่งดังกล่าวกำลังเกิดขึ้นแล้ว แต่ถ้าคนมุ่งมองไปยังด้านเดียว ย่อมมองเห็นความจริงจากอีกด้านหนึ่งได้ยากยิ่งขึ้น

ช่วงหลังๆ จึงมีการดิ้นรน เพื่อหาช่องทางในการแก้ไขปัญหา แต่ก็ยังมุ่งทิศทางออกจากตัวเอง ทำให้อ่านความจริงได้ว่า แท้จริงแล้ว น่าจะอยู่ในสภาพ **ดิ้นรนเพราะกลัวปัญหา**มากกว่า แทนที่จะกล้ายืนหยัดต่อสู้กับสิ่งที่อยู่ในรากฐานจิตใจตัวเอง ร่วมกับการเรียนรู้ความจริงลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สิ่งที่พบเป็นรูปธรรมอย่างเห็นได้ชัดเจน น่าจะได้แก่ **การเกิดปฏิรูปการศึกษา** ซึ่งแท้จริงแล้ว ควรจะรู้ได้ว่า **คือการคิดแก้ไขปัญหายังคงอยู่บนรากฐานกิเลสคนกลุ่มหนึ่งเพียงด้านเดียว** จึงไม่น่าจะช่วยแก้ปัญหาย่างได้ผล หากทำให้เกิดความขัดแย้งตามมาภายหลัง เพิ่มมากขึ้นกว่าเก่า

ความจริงหาใช่มีด้านเดียวไม่

^{OM} เราเชื่อในสัญชาตญาณว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากคน ควรคิดแก้ไขที่การศึกษา สิ่งนี้เอง ทำให้กลุ่มบุคคลผู้เชื่อว่าตัวเองมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการศึกษา รวมหัวกันคิดแบบสร้างแนวร่วม มุ่งผลักดัน การปฏิรูปการศึกษา อย่างปราศจากการให้ความสำคัญแก่กิเลสซึ่งแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจตัวเอง

สิ่งที่ช่วยให้รู้ความจริงได้ว่า มีการแฝงไว้ด้วยกิเลส น่าจะได้แก่ การมุ่งผลักดัน กิติ การอ้างว่า ต้องรีบทำ กิติ รวมทั้งการแสดงออกถึงความต้องการของแต่ละคนในรูปแบบอื่นใดก็ตาม ซึ่งเต็มไปด้วยการอ้างสิ่งนั้นสิ่งโน้นให้อ่านได้ถึงความจริงว่า ขาดการพึ่งตนเองที่เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

หากรู้ความจริงซึ่งอยู่ในใจตัวเอง ย่อมมองเห็นได้ว่า ภายในรากฐานจิตใจแต่ละคนที่ควรเน้นความสำคัญของการดำเนินชีวิต โดยให้ความสำคัญแก่การเรียนรู้ความจริงจากการปฏิบัติ ซึ่งมุ่งความรักลงสู่พื้นดินและสานความสัมพันธ์ถึงความรักเพื่อนมนุษย์ ที่ทำให้พื้นดินเป็นสื่อความรักของจิตใจ

ในเมื่อการคิดปฏิรูปการจัดการศึกษา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานกิเลสคนกลุ่มหนึ่ง ไม่อาจสนองผลให้ถึงความจริงได้ การจัดการศึกษา ซึ่งปฏิรูปโดยธรรมชาติที่เป็นความจริง ที่มีอยู่ในรากฐานจิตใจคนอย่างเป็นทางการ ย่อมเข้ามาแทนที่เป็นธรรมดา อันถือเป็นอีกด้านหนึ่ง ซึ่งด้านนี้ ผู้ที่ขาดภูมิปัญญาลึกซึ้งถึงระดับหนึ่งย่อมมองเห็นได้ยาก

การปฏิรูปโครงสร้างสังคมจากรากฐานอันเป็นธรรมชาติ ภายในจิตใจคน กำลังเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน หลังจากความขัดแย้งทางความคิดภายในกลุ่มคนแต่ละกลุ่มรุนแรงยิ่งขึ้นจนถึงที่สุด คนที่มีจิตใจสอดคล้องกันที่สุด ย่อมรวมกลุ่มกันใหม่อย่างปราศจากการยึดติดอยู่กับกลุ่มเดิม ซึ่งเคยอยู่ในระเบียบแบบแผนเก่า สังคมจะผ่าตัดตัวเอง ทำให้คนรู้สึกเจ็บปวดอย่างมาก คงเหลืออยู่แต่ความสำคัญทางจิตใจ ซึ่งเป็นแกนนำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุด

แต่ความเจ็บปวดก็หาใช่สิ่งจริงจางไม่ วันหนึ่งย่อมคลี่คลายหายไปเองอย่างเป็นทางการ
จากภาพรวมที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้เขียนใคร่ขอฝากกลอนบทหนึ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ยามรุ่งแจ้ง	แสงทอง	เริ่มส่องฟ้า
ดวงจันทร์	คงลาไป	ในแสงสุริย์
ที่เคยเย็น	ชุ่มฉ่ำ	ร่าอาดูร
พลันต้องสูญ	ไปจากใจ	ให้อ่อนแรง

แสงอาทิตย์	เริ่มเจิดจ้า	พาความร้อน
แต่พืชพรรณ	พลันกลับย่อน	มาอ่อนแสง
ด้วยสีเขียว	อันสดใ	ให้ได้แรง
ช่วยเบาแบ่ง	แรงใจ	ไปกับกาล

ทั้งวันคืน	ทั้งหลับตื่น	จึงขึ้นจิต
ให้ได้คิด	ถึงชีวิต	ที่สืบสาน
ด้วยวนเวียน	เพียรให้	ใจเบิกบาน
ร่วมกันสาน	วิญญานรัก	ภักดิ์แผ่นดิน

สรุป

เนื้อหาสาระที่นำเสนอในบทความเรื่องนี้ เกิดจากรากฐานความคิดตนเอง ซึ่งมุ่งมั่นรักษาอิสรภาพไว้อย่างสุดหัวใจมาโดยตลอด ร่วมกับการนำปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อความสงบสุขของทุกคน สิ่งที่ได้รับ ได้ถูกนำลงบันทึกไว้ในรากฐานจิตใจตนเอง ดังนั้น การเขียนเรื่องนี้ จึงค้นความจริงจากใจออกมาเขียนทั้งหมด ผิดถูกประการใดย่อมสุดแล้วแต่เหตุผลจากผู้อ่านแต่ละคน ซึ่งคงขออน้อมรับไว้ด้วยความเคารพรักจากใจจริง

6 กุมภาพันธ์ 2545